Aarhus Bugten koger: Der er akut behov for en ny havpolitik

Forfatter: Mads Christoffersen, Chefbiolog i Tænketanken Hav

Avis: Århus Stiftstidende

Udgivelsesdato: 5. oktober 2026

På sommerens varmeste dage var strandene langs Aarhus Bugten og på Den Permanente fyldt til randen med solhungerende århusianere. Det var dog ikke kun på land, man mærkede høje temperaturer - det samme gjorde livet under havoverfladen.

En ny analyse fra Tænketanken Hav viser, at antallet af dage med marine hedebølger i Kattegat er fordoblet. I Bælthavet er det mere end tredoblet. Nye tal specifikt for Aarhus Bugten viser, at antallet af dage med hedebølger i Aarhus Bugten er steget med 190 procent siden 1980'erne.

En marin hedebølge er en periode på mindst fem dage i træk, hvor vandtemperaturen er usædvanligt høj for stedet og årstiden. F.eks. blev der i slutningen af juni i år, under en marin hedebølge, målt temperaturer fem grader over normalen flere steder i det danske hav.

Temperaturstigninger som disse presser det i forvejen kriseramte havmiljø. Opvarmningen af bugten og de marine hedebølger øger risikoen for både hyppigere og kraftigere iltsvind, da det varme vand kan rumme mindre ilt og forstærker andre af de faktorer, som presser havet, såsom udledning af næringsstoffer og fiskeri.

Aarhus Bugten er i forvejen et af de områder, som er hårdt ramt af tilbagevendende iltsvind. Det bekræfter årligt tilbagevendende iltsvindsrapporter udgivet af Aarhus Universitet.

Det varmere vand kan have ødelæggende konsekvenser for sårbare økosystemer og arter. Hedebølgerne i havet kan gøre dele af danske farvande uegnede som levesteder for den ikoniske torsk, da meget høje temperaturer bl.a. kan påvirke torskens adfærd, vækst og reproduktion negativt.

Ålegræsset, der fungerer som skjul og yngleplads for småfisk, er også sårbart. Ålegræs kan tåle perioder med høje temperaturer, hvis varmen står alene. Men når høj temperatur kombineres med iltmangel og giftigt sulfid fra bunden, kan belastningen blive voldsom. Under sådanne forhold kan ålegræsset tage alvorlig skade på få timer og i værste fald dø i løbet af en enkelt nat.

Klimaforandringerne og de varmere temperaturer presser havet mere, end Danmark planlægger efter. Hvis vi vil have et levende og robust hav i fremtiden, er vi derfor nødt

til at tilpasse politikken til den virkelighed, der allerede er her – og som er på trapperne.

Konkret bør indsatsen for at reducere kvælstofudledningen under Den Grønne Trepartsaftale skærpes fra ca. 15.000 til mindst 20.000 ton om året. Samtidig bør EU fastsatte fiskekvoter tilpasses de ændringer i fiskebestandene, som varmere vand vil skabe.

I fremtiden bør det i højere grad indtænkes, hvor havets natur har de bedste muligheder for at klare klimaforandringerne. Det kræver, at man udpeger områder til klimarefugier, hvor temperatur, dybde, strøm- og iltforhold giver mere stabile levevilkår for sårbare arter.

Da Aarhus gravede åen fri, var det, fordi man ville have vandet og den blå nuance tilbage i hjertet af byen. Århusianerne har altid vendt ansigtet mod bugten. Nu er det regeringens tur til at gøre det samme gennem en klimatilpasset havpolitik. Dansk politik kan ikke stoppe den globale opvarmning alene. Men de korrekte politiske tiltag kan bidrage til at polstre havet, så det kan modstå en varmere fremtid.

"Aarhus Bugten er et af de områder, som er hårdt ramt af tilbagevendende iltsvind. Det bekræfter årligt tilbagevendende iltsvindsrapporter udgivet af Aarhus Universitet", skriver Mads Christoffersen.